

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 5.5.2025

Lausunto, HE 16/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on laatinut tämän lausunnon yhteistyössä muiden aluehallintovirastojen kanssa eduskunnan hallintovaliokunnalle ja siten lausunto on kaikkien aluehallintovirastojen yhteinen.

Todettakoon, että aluehallintovirastot ovat antaneet samasta aiheesta yhteisen lausunnon diaarinumerolla ESAVI/25700/2024 sisäministeriölle elokuussa 2024. Lausunnossa esitettiin näkemyksiä rahapelilain lakiehdotuksen 2 luvun (Yksinoikeustoimilupa, rahapelitoimilupa ja peliohjelmistotoimilupa) 10 §:ssä säädettävästä hakijan luotettavuudesta ja sopivuudesta sekä 12 §:ssä säädettävistä toimilupahakemukseen liitettävistä riittävistä selvityksistä, 3 luvun (Rahapeliin toimeenpano) 33 §:ssä säädettävästä omavalvonnasta, 5 luvussa (Valvonta) säädettävästä toimivaltaisesta viranomaisesta ja tämän luvun 63 §:ssä säädettävistä tiedonsaantioikeuksista, 6 luvussa (Valvontamaksu) säädettävästä valvontamaksusta sekä 10 luvussa (Valtionavustukset pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen) säädettävistä valtionavustuksista pelihaittapalveluihin liittyen. Tässä lausunnossa käsitellään edellä mainittuja teemoja siltä osin kuin aluehallintovirastot katsovat edelleen aiheelliseksi kiinnittää huomiota seikkoihin, jotka eivät käy ilmi riittävissä määrin lausuntopyynnön kohteena olevasta hallituksen esityksestä eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi. Tuoreimmassa hallituksen esityksessä kyseiset lainkohdat ovat osittain muuttuneet, joten jatkossa tässä lausunnossa viitataan päivitetyn lakiesityksen säännöskohtaisiin perusteluihin.

Hallituksen esityksessä 16/2025 todetaan, että nykyinen lakiin perustuva yksinoikeusjärjestelmä ja sen tarkoitus on vaarassa menettää merkityksensä verkkorahapelaamisen voimakkaan lisääntymisen ja järjestelmän ulkopuolisen pelaamisen takia. Tämän takia uudessa rahapelilaissa säädettäisiin rahapelitoiminnasta ja sen valvonnasta laajemmin. Rahapeliin toimeenpano olisi luvanvaraista, joten rahapelejä voisi toimeenpanna yksinoikeustoimiluvan tai rahapelitoimiluvan nojalla.

Lisäksi toimeenpanossa käytettävien peliohjelmistojen toimittaminen edellyttäisi peliohjelmistotoimilupaa. Toimilupajärjestelmän käyttöönoton myötä rahapelivalvonta siirtyisi Poliisihallituksesta Lupa- ja valvontavirastolle (jäljempänä LVV). Hallituksen esityksessä valvontaviranomaiselle ehdotetaan monipuolisia toimivaltuuksia. Sen lisäksi, että hallituksen esityksessä esitetään säädettäväksi uusi rahapelilaki, siinä esitetään muutettavaksi 13 lakia ja kumottavaksi kahden lain säännöksiä. Muutokset kohdistuisivat muun muassa arpajaislakiin, arpajaisverolakiin, tuloverolakiin, rikoslakiin sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettuun lakiin (jäljempänä rahanpesulaki).

Hallituksen esityksen mukaan rahapelilain 2 luvun 10 §:ssä säädettäisiin hakijan luotettavuudesta ja sopivuudesta. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan luotettavuuden ja sopivuuden edellytykset soveltuisivat hakijoina oleviin luonnollisiin henkilöihin, oikeushenkilöihin ja oikeushenkilöiden merkittäviin omistajiin ja johtoon. Siten aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan hallituksen esitykseen tulisi kirjata oikeushenkilöiden osalta tarkemmin, mikä on merkittävän omistuksen raja prosentuaalisesti ja ketkä kaikki kuuluvat johtoon. Tällöin säännöskohtaisista perusteluista tulisi käydä ilmi, ovatko esimerkiksi prokuristi ja hallituksen varapuheenjohtaja tai sen varajäsen osa oikeushenkilön johtoa.

Lakiesityksen mukaan rahapelilain 2 luvun 10 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdissa säädettäisiin hakijan taloudellisiin toimintaedellytyksiin liittyvistä luotettavuuden ja sopivuuden edellytyksistä. Ehdotetun 2 kohdan mukaan hakija ei saisi olla konkurssissa ja hänen tulisi kyetä varallisuutensa puolesta huolehtimaan toiminnasta ja lakisääteisten velvollisuuksiensa täyttämisestä. Hallituksen esityksen mukaan varallisuuden arvioinnissa huomioitaisiin yrityksen vakavaraisuus eli huomiota kiinnitettäisiin ainakin hakijan suhteelliseen velkaantumiseen, velkaantumisasasteeseen, nettovelkaantumisasasteeseen sekä omavaraisuusasteeseen. Koska hakijan varallisuusvaatimus ei ole yksiselitteinen, aluehallintovirastot katsovat, että hallituksen esityksen perusteluihin tulisi sisällyttää esimerkkejä siitä, milloin hakijan ei katsota varallisuutensa puolesta kykenevän huolehtimaan toiminnasta ja velvollisuuksistaan. Esimerkeissä voitaisiin ottaa kantaa esimerkiksi siihen, olisiko kyse vakavaraisuuden arvioinnista vai jostain muunlaisesta varallisuusarvioinnista. Konkreettiset esimerkit palvelisivat niin hakijaa kuin lakia soveltavaa valvontaviranomaista. Ehdotetun 3 kohdan mukaan hakijaa ei voitaisi pitää luotettavana tai sopivana myöskään silloin, kun hakijalla olisi hänen maksukykyynsä nähden vähäistä suurempia velkoja perittävänä ulosotossa tai velkoja, jotka on palautettu ulosotosta varattomuusestetodistuksin. Aluehallintovirastot katsovat, että hallituksen esityksen perusteluja tulisi tarkentaa siltä osin, mitä maksukykyyn nähden vähäistä suuremmilla veloilla tarkoitetaan.

Lakiehdotuksen 2 luvun 10 §:ssä todetaan myös, että taloudellisia toimintaedellytyksiä koskeva arviointi olisi sidottu arviointihetken mukaiseen tilanteeseen tarkoittaen sitä, että hakijan luotettavuutta ja sopivuutta arvioitaessa ei otettaisi huomioon hakijan aikaisempia konkurssseja tai aiempaa heikentynyttä taloudellista tilannetta. Mikäli toimilupaa hakevan yhtiön vastuuhenkilö on käyttänyt määräysvaltaa toisessa, konkurssiin menneessä yhtiössä ja kyseinen konkurssi on rauennut varojen puutteessa, olisi asiassa arvioitava, onko konkurssi tullut päätökseen ja voidaanko kyseistä vastuuhenkilöä pitää lain edellytyksiä täyttävänä luvan saamiseksi. Yleisen käsityksen mukaan tällaista tilannetta voitaisiin pitää erittäin vahvana osoituksena siitä, että vastuuhenkilö ei täytä lain asettamia vaatimuksia taloudellisen luotettavuuden osalta. Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan lakiesityksen perusteluihin tulisi siten kirjata tarkemmin, milloin konkurssin tila katsotaan ajallisesti päättyneeksi. Edelleen tilanteessa, jossa konkurssikäsittely on päättynyt ja oikeushenkilölle on jäänyt vero- ja/tai ulosottovelkaa, jota kukaan ei maksa enää pois yhtiön toiminnan päätyttyä konkurssiin, lakiesityksestä tulisi käydä ilmi, kuinka kauan tilanne vaikuttaa yhtiön vastuuhenkilöasemassa olleen henkilön luotettavuusarviointiin. Huomioimisen arvoista asiassa on se, että kokonaisvelkataakka lisääntyy entisestään velkapääoman korkosuuden kasvaessa ajan kuluessa.

Lakiesityksen 2 luvun 11 §:ssä säädetään toimilupahakemukseen liitettävistä riittävästä selvityksistä. Suomeen rekisteröityneiden hakijoiden osalta rekistereistä on saatavissa muun muassa tieto hakijan oikeudellisesta muodosta, sakko- ja rikosrekisterin ja ulosottorekisterin tiedot sekä tieto liiketoimintakieltoon asettamisesta. Tarpeellisten selvitysten hankkiminen on tavallisesti vaivattomampaa silloin, mikäli hakija tai tämän vastuuhenkilöt ovat asuneet Suomessa. Hallituksen esityksen mukaan toimiluvanhakijoina olisi kuitenkin myös ulkomaille rekisteröityneitä hakijoita, joiden osalta tietoa ei ole suomalaisista viranomaisrekistereistä välttämättä saatavilla toimilupamenettelyssä. Ulkomaisten hakijoiden osalta toimilupakäsittelyssä hakijaa pyydetäisiin toimittamaan itse viranomaiselle tarvittavat selvitykset ja liitteet, jotka ovat tarpeen toimiluvan saamisen edellytysten arvioimiseksi. Todettakoon, että aluehallintovirastojen kokemusten mukaan riittävien selvitysten saaminen ulkomailla asuneista vastuuhenkilöistä on osoittautunut ajoittain haastavaksi. Esimerkiksi elinkeinovalvonnan käytännön työssä on ilmennyt, että ulkomailla asunut luonnollinen henkilö ei voi välttämättä saada kaikkia Suomen lain edellyttämiä selvityksiä, kuten sakko- ja rikosrekisteriotetta, aiemmasta asuinmaastaan. Elinkeinovalvonnassa on käytetty tämän vuoksi toimintatapaa, jonka mukaan ulkomainen vastuuhenkilö allekirjoittaa vakuutuksen, jossa hän vakuuttaa täyttävänsä esimerkiksi perintärekisterilain vaatimukset. Käytännössä tällä vakuutuksella ulkomainen toimija korvaa puuttumaan jääneet asiakirjat.

Vastaavanlainen ongelmatilanne tulee varsin todennäköisesti syntymään myös rahapelilain 11 §:ssä mainittujen selvitysten osalta. Tämän vuoksi aluehallintovirastot katsovat, että hallituksen esityksessä tulisi avata yksityiskohtaisemmin ulkomaisiin hakijoihin liittyvää tilannetta, jossa vastuuhenkilö on asunut ulkomailla. Lisäksi aluehallintovirastot toteavat, että ulkomaisten hakijoiden ja ulkomaisten asiakirjojen kohdalla tulisi huomioida riittäviin selvityksiin liittyvät vieraskielisyyden haasteet. Yleisen käsityksen mukaan EU-maan viranomaisen on hyväksyttävä toisessa EU-maassa annettu alkuperäinen asiakirja tai oikeaksi todistettu jäljennös ilman, että sen aitoutta tarvitsee erikseen todistaa. Esimerkiksi Euroopan talousalueen ulkopuolelle sijoittautuneen rahapelitoimiluvan haltijan osalta tilanne voi muodostua kuitenkin haastavaksi tilanteessa, jossa ulkomainen hakija toimittaa selvityksiä toimilupakäsittelyä varten.

Lakiehdotuksen 3 luvun 35 §:ssä säädetään omavalvontasuunnitelmasta. Hallituksen esityksen mukaan omavalvonnalla tarkoitetaan järjestelyä, jonka avulla varmistettaisiin, että rahapelitoiminnassa toimittaisiin lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Omavalvontamallin eduiksi ovat osoittautuneet esimerkiksi se, että omavalvonta tarjoaa rahapelitoimintaa harjoittaville mahdollisuuden arvioida itse omaan toimintaansa liittyviä riskejä sekä luoda omaan toimintaansa parhaiten sopivat sisäiset mallit, joilla lakisääteisten velvoitteiden toteutumista valvotaan. Lakiesityksen mukaan kaikkia yksinoikeustoimiluvan ja rahapelitoimiluvan haltijoita sekä heidän asiamiehiään veloitettaisiin laatimaan kirjallinen suunnitelma omavalvonnan toteuttamisesta. Omavalvontasuunnitelmaa koskevalla veloitteella pyrittäisiin varmistamaan, että kaikilla toimijoilla on riittävät ja oikeat tiedot toimintaansa liittyvistä lain mukaisista velvoitteista ja niiden käytännön toteuttamiseen liittyvistä riskeistä. Poiketen vuonna 2022 arpajaislakiin lisätyistä omavalvontasäännöksistä, joissa omavalvonnan veloitteet kohdistuivat ainoastaan pelipisteisiin sijoitettuihin raha-automaatteihin, aluehallintovirastot puoltavat, että omavalvontamallin on koskettava kaikkea rahapelitoimintaa uudessa rahapelilaissa. Hallituksen esityksen mukaan omavalvontamalli tarjoaa mahdollisuuden hallinnollisesti kevyempään, varhaiseen ja ennakolliseen puuttumiseen mahdollisissa laiminlyöntitilanteissa muun muassa suositusten ja ohjeistusten avulla. Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan pelkkä lakisääteisten toimijoiden omavalvonta ei kuitenkaan ole riittävää eikä sen toimivuuteen voida täysin luottaa, vaikka siihen on sisällytetty velvollisuus raportoida viranomaiselle omavalvonnan toteuttamisesta ja omavalvonnan yhteydessä tehdyistä huomioista. Aluehallintovirastojen mukaan lakiehdotuksessa säädetty omavalvontamalli vaatii tuekseen valvontaviranomaisen ohjauksen lisäksi säännöllistä seuranta ja tehokasta valvontaa.

Hallituksen esityksen 4 luvussa on tuotu esille ehdotusten vaikutuksia muun muassa viranomaisiin. Kohdan 4.3.3.1 mukaan viranomaistehtävät muuttuisivat rahapelijärjestelmän esitetyn uudistuksen myötä merkittävästi nykysääntelyyn verrattuna, erityisesti toimilupa- ja valvontaviranomaisen tehtävien osalta. Uusia tehtäviä olisivat esimerkiksi yksinoikeus-, rahapeli- ja ohjelmistotoimilupahakemusten käsittelyyn liittyvät tehtävät sekä useat valvonnalliset tehtävät.

Lakiehdotuksen 5 luvun 57 §:ssä säädetään toimivaltaisesta valvontaviranomaisesta ja sen tehtävistä toimilupien myöntäminen mukaan lukien. Aluehallintovirastot kannattavat rahapelivalvonnan siirtoa Poliisihallituksesta LVV:hen, mikäli siirron myötä Poliisihallituksen Arpajaishallinnon osaava henkilöstö siirtyy LVV:hen. Todettakoon, että LVV:hen yhdistyvistä virastoista ei ole ennestään osaamista rahapelitoimijoiden valvonnasta, ja siksi aluehallintovirastojen käsityksen mukaan valvonnan siirron onnistuminen edellyttää ammattitaitoisen henkilöstön siirtymistä perustettavaan virastoon. Valvonnan resurssien osalta aluehallintovirastot kiinnittävät huomiota myös siihen, että esitysluonnoksessa ei ole arvioitu resurssitarvetta kattavasti. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan valvontatehtäviin osoitettaisiin riittävät resurssit, mutta tarkempi arvio resursseista puuttuu. Aluehallintovirastot katsovat, että viranomaistehtävien vaikutuksista ja resurssitarpeesta tulisi tehdä edelleen yksityiskohtaisempi selvitys ja arvio, sillä kyse on merkittävästä viranomaistehtävien muutoksesta ja kokonaan uudesta rahapeli- ja valvontajärjestelmästä. Lisäksi aluehallintovirastot toteavat, että Poliisihallituksen Arpajaishallinnosta LVV:hen siirtyvä henkilöstö ei ole yksinomaan riittävä henkilöstöresurssi uusien tehtävien hoitamiseen, vaan tehtävät edellyttävät merkittävää lisäresurssointia. Aluehallintovirastot korostavat, että Poliisihallituksesta siirtyvien virkahenkilöiden asiantuntijaresurssin lisäksi tarvitaan uutta henkilöstöä tuleviin uusiin asiantuntijatehtäviin, kuten yksinoikeus-, rahapeli- ja ohjelmistotoimilupahakemusten käsittelyyn ja valvonnallisiin tehtäviin. Lisäksi tarvitaan lisäresurssointia LVV:n yleiseen asiakaspalveluun, joka aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan hoitaisi jatkossa niin sanotun ensimmäisen tason yhteydenotot lupa- ja valvonta-asioissa.

LVV:lle aiheutuvat kustannukset voidaan jakaa perustamisvaiheen investointikustannuksiin sekä jatkuviin ylläpito- ja niihin rinnastuviin kustannuksiin. Henkilötyövoimaresurssien lisäksi tehtävien hoitamiseen liittyy hallinnollisia kustannuksia, joihin tulee varata erityisesti perustamisvaiheessa määrärahaa. Tällaisia kustannuksia ovat muun muassa rekisterin luomiseen ja ylläpitoon liittyvät kustannukset, asianhallintaan ja tiedonohjaukseen sekä niihin liittyvien toiminnan tukipalvelujen järjestämiseen liittyvät kustannukset, asiakaspalvelun, viranomaisviestinnän ja tietopalvelun järjestämisen kustannukset,

digitaalisiin asiointeihin liittyvät kustannukset sekä valvontamaksujen perimistehtävien ja talousseurannan tehtävien järjestämiseen liittyvät kustannukset. Lisäksi toisesta valtion virastosta siirtyvän henkilöstön mahdollisesti tarvitsemat tukipalvelut tulee huomioida LVV:lle syntyvissä taloudellisissa ja toiminnallisissa vaikutuksissa.

Hallituksen esityksessä todetaan, että "Tavoitteena on, että toimilupa- ja valvontatoiminnan aiheuttamat kustannukset katettaisiin jatkossa Veikkaus Oy:ltä ja toimiluvanhaltijoilta perittävillä toimilupa- ja valvontamaksuilla. Koska heti toiminnan alkuvaiheessa ei toimilupa- ja valvontamaksuja ole vielä käytettävissä, budjettirahoitusta tullaan tarvitsemaan toimilupa- ja valvontatoimintaa valmisteltaessa, ensimmäisinä vuosina ennen toiminnan vakiintumista ja mahdollisesti myös myöhempinä vuosina ottaen huomioon muun muassa maksujen ennakoinnin vaikeus sekä uuden rahapelijärjestelmän mukaisen toimilupa- ja valvontatoiminnan rakentamisesta aiheutuvat merkittävät kustannukset." Koska heti toiminnan alkuvaiheessa ei lupa- ja valvontamaksuja ole vielä käytettävissä, aluehallintovirastot muistuttavat, että LVV:n taloudellisten resurssien riittävyyden varmistamiseen toiminnan alkuvaiheessa on kiinnitettävä erityistä huomiota. Erityisesti riittävä budjettirahoitus on turvattava tällaisessa järjestelmän muutostilanteessa ja uusien tehtävien siirtymävaiheessa.

Kustannusten lisäksi aluehallintovirastot kiinnittävät huomiota tietojärjestelmien ja rekisterien perustamistapaan. Tietojärjestelmien ja rekisterien perustamisen tulee tapahtua yhteensovittaen työ tulevan LVV:n kokonaisarkkitehtuuriin ja asiakasasiointiin.

Arvioitaessa ehdotusten vaikutuksista viranomaisiin hallituksen esityksessä on tuotu esille, että LVV vastaisi uudessa rahapelijärjestelmässä myös rahanpesulain noudattamisen valvonnasta yksinoikeus- ja rahapelitoimiluvan haltijoiden osalta. Aluehallintovirastojen mukaan rahapelijärjestelmän uudistuksella rahapelilaisissa onkin merkittäviä kerrannaisvaikutuksia myös rahanpesulain valvontaan uusien toimilupien haltijoiden tullessa rahanpesulain soveltamisalaan ja rahanpesulain valvonnan siirtyessä uuteen virastoon. Nykyistä rahanpesulakia (444/2017) sovelletaan 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan arpajaislain 11 §:ssä tarkoitettuun rahapeliyhteisöön eli Veikkaus Oy:hyn. Toimilupajärjestelmän käyttöönoton yhteydessä kyseistä lainkohtaa muutettaisiin siten, että rahanpesulakia sovellettaisiin rahapelilain 5 ja 6 §:ssä tarkoitetun toimiluvanhaltijaan eli kilpaillulla toimilupamarkkinoilla rahapelejä toimeenpaneviin rahapelitoimiluvanhaltijoihin ja yksinoikeustoimiluvanhaltijaan. Toimilupien haltijoiden tulo rahanpesulain soveltamisalaan tarkoittaisi LVV:n rahanpesulain valvonnassa kasvavaa ja tällä hetkellä määrittelemätöntä ilmoitusvelvollisten joukkoa. Hallituksen

esityksessä todetaan, että mahdollisten Suomeen sijoittautuvien uusien yhteisöverovelvollisten rahapelitoimijoiden lukumäärää tai verotuottovaikutusta on mahdotonta arvioida. Mikäli näiden toimijoiden lukumäärä ei ole arvioitavissa, tämä aiheuttaa väistämättä haasteen esimerkiksi LVV:n resurssien suunnittelulle ja oikeinmitoitukselle niin rahapelivalvonnassa kuin rahanpesulain valvonnassakin. Tässä yhteydessä aluehallintovirastot kiinnittävät huomiota LVV:n viranomaistehtävien laajentumisen lisäksi myös niiden määrälliseen kasvuun.

Vuodesta 2026 alkaen Etelä-Suomen aluehallintoviraston rahanpesulain valvontatehtävät ovat siirtymässä virastouudistuksen myötä LVV:hen, kun aluehallintovirastot lakkaavat. Tällä hetkellä ei ole tiedossa, että rahanpesuvalvontatehtäviin olisi tulossa muutoksia LVV:hen siirryttäessä. Etelä-Suomen aluehallintoviraston siirtymän myötä LVV:hen tulee siirtymään noin 5 200 eri toimialoilla toimivien ilmoitusvelvollisten rahanpesulain mukainen valvonta. LVV:ssä rahanpesuvalvontatehtävät kuuluvat tämänhetkisen organisaatiomallin mukaan elinkeinovalvonnan ja oikeusturvan toimintayksikköön. Uusi elinkeinovalvontayksikkö tulee koostumaan kahdesta ryhmästä; elinkeinovalvonta 1 ja elinkeinovalvonta 2. Rahanpesulain valvontatehtävät siirtyvät elinkeinovalvonnan 2. ryhmään.

Edelliseen viitaten hallituksen esitykseen on kirjattu Poliisihallituksen näkemys, jonka mukaan rahapelitoiminnan rahanpesulain mukaisen valvonnan tulisi siirtyä LVV:hen osana rahapelitoiminnan valvontaa eikä sijoittaa sitä osaksi viraston muuta rahanpesulain mukaisista tehtäväkokonaisuutta. Lisäksi hallituksen esityksestä käy ilmi, että Poliisihallituksen näkemyksen mukaan valvonnan tehokkuuden, toiminnallisuuden, asiantuntijuuden ja resurssoinnin vuoksi olisi tärkeää, että rahapelitoiminnan rahanpesulain mukaista valvontaa ei muutoksessa erotettaisi muusta rahapelitoiminnan valvonnasta, koska sen koetaan olevan kiinteä ja olennainen osa muuta rahapelitoiminnan valvontaa. Lisäksi Poliisihallitus on katsonut, että rahapelitoiminnan rahanpesulain mukaisen valvonnan erottaminen ja siirtäminen osaksi kaikkien muiden LVV:hen siirtyvien toimialojen rahanpesulain mukaista valvontaa olisi Poliisihallituksen näkemyksen mukaan epäkäytännöllistä ja toimimatonta sekä vaarantaisi rahapelitoiminnan rahanpesulain mukaisen valvonnan. Poliisihallituksen näkemyksestä poiketen aluehallintovirastot katsovat, että rahapelitoiminnan rahanpesulain valvontaa ei tulisi eriyttää LVV:n muusta rahanpesulain valvonnasta. Tälläkin hetkellä Etelä-Suomen aluehallintovirastolla on oma valtakunnallinen erikoistumistehtävänsä ja valvontavastuulla 12 eri toimialaa, joiden erityispiirteet on huomioitava rahanpesulain valvonnassa ja vahvan substanssiosaamisen varmistamiseksi toimialat on jaettu vastuuvalvojittain. Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan rahapelitoiminnan rahanpesulain valvonnan siirtämistä osaksi

LVV:n muuta rahanpesulain valvontaa puoltaisi ennen kaikkea valvonnan yhteneväisyys tarkastuksiin ja hallinnollisiin seuraamuksiin liittyen, ilmoitusvelvollisten yhdenvertainen kohtelu, rahanpesulain valvonnan viestinnän tehostaminen ja kohdistaminen kaikille ilmoitusvelvollisille, ilmoitusvelvollisten asiointikanavan selkeys sekä yhtenäinen organisaatiokulttuuri. Tällä hetkellä Etelä-Suomen aluehallintoviraston valvomasta 12 toimialasta kolme on toimilupavalvottavia (kiinteistönvälitysliikkeet ja vuokrahuoneiston välitysliikkeet, perintätoimen harjoittajat sekä panttilainaamot) ja huomioimisen arvoista on se, että rahanpesulain valvontaa suorittavat eri virkahenkilöt kuin välitysliikkeiden, perintätoimen harjoittajien ja panttilainaamoiden valvontaa. Tämänhetkisten tietojen mukaan tämä tulisi olemaan tilanne LVV:ssäkin. Koska toimiluvallisten toimijoiden valvonta on jo eriytetty rahanpesulain valvonnasta, rahapelitoiminnan rahanpesulain valvonta sellaisenaan osana LVV:n muuta rahanpesulain valvontaa olisi selkeä jatkumo entiseen.

Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä tulisi käsitellä vielä tarkemmin, sijoitettaisiinko rahapelitoiminnan rahanpesulain valvonta osaksi LVV:n muuta rahanpesuvalvontaa vai olisiko rahapelitoimijoiden valvonta, mukaan lukien kyseisten toimijoiden rahanpesulain noudattamisen valvonta, viraston oma itsenäinen toimintonsa. Todettakoon, että kaikkia asioita ei ole syytä käsitellä ja ratkaista yksityiskohtaisesti hallituksen esityksessä, mutta se, että rahapelitoimijoiden rahanpesulain valvonnan suhdetta LVV:n muuhun rahanpesulain valvontaan ei ole käsitelty esityksessä kattavasti, tekee hallituksen esityksestä puutteellisen ja sen merkityksen arvioiminen aluehallintovirastoissa on haastavaa. Käytettävissä olevien tietojen perusteella hallituksen esityksessä tulisi huomioida yksityiskohtaisemmin aluehallintovirastojen näkemys uuden viraston toiminnoista LVV:n ollessa tehtävät vastaanottava virasto.

Hallituksen esityksen mukaan valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeudesta säädettäisiin 5 luvun 63 §:ssä. Tehokkaan valvonnan ja sujuvan viranomaisten välisen tietojenvaihdon varmistamiseksi aluehallintovirastot ehdottavat lisäystä tähän kohtaan. Lakiehdotuksen 63 §:ssä todetaan, että valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta toimiluvanhakijalta ja toimiluvanhaltijalta rahapelilaissa säädettyjen toimilupa- ja valvontatehtäviensä suorittamiseksi ja rahapelimarkkinoiden seuraamiseksi ja raportoimiseksi kyseisessä säännöksessä yksilöidyt tiedot. Aluehallintovirastot ehdottavat säännökseen lisättävän tarkennuksena "oma-aloitteisesti". Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan viranomaisten pitäisi voida luovuttaa saamiaan tietoja myös oma-aloitteisesti toiselle viranomaiselle. Yleisen käsityksen mukaan viranomaisyhteistyön ongelmana on se, että tietoja ei saa luovuttaa ilman erillistä pyyntöä ja usein pyynnön pitää olla myös yksilöity. Tämän vuoksi

aluehallintovirastot pitävät tarpeellisena säätää rahapelilaissa nimenomaisesti oma-aloitteisesti tapahtuvasta viranomaisten välisestä tietojenluovutuksesta.

Lakiehdotuksen 6 luvun 70 §:ssä säädetään valvontamaksusta, joka perittäisiin yksinoikeustoimiluvanhaltijalta, rahapelitoimiluvanhaltijalta ja peliohjelmistotoimiluvanhaltijalta. Kyse olisi veronluonteisesta maksusta, joka ei perustuisi suoraan valvontatoiminnasta aiheutuviin kustannuksiin. Aluehallintovirastot katsovat, että LVV:n tulisi voida sopia valvontamaksun perimistehtävien keskittämisestä esimerkiksi Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukseen (Palkeet). Aluehallintovirastojen käsityksen mukaan Palkeilla on parhaat mahdollisuudet huolehtia tulevaisuudessa maksujen perimisen kehittämisestä automaatio- ja robotiikka-avusteisesti. Tästä syystä aluehallintovirastot katsovat, että valvontamaksujen keskittämisen mahdollistava säännös tulisi sisällyttää lainsäädäntöön.

Lakiehdotuksen 9 luvun 94 §:ssä säädetään valtionavustuksista pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen. Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan pelihaittapalvelut ja niiden saatavuus on turvattava esitetyssä rahapelijärjestelmän uudistuksessa. Etenkin rahapelitoimijoiden roolia tässä asiassa tulisi selkeyttää, jotta ei syntyisi sellaista tilannetta, että vastuuta tullaan siirtelemään esimerkiksi hyvinvointialueiden, kuntien, rahapelitoimijoiden ja kolmannen sektorin välillä.

Lopuksi; LVV aloittaa toimintansa kokonaan uutena virastona ja kirjanpitoyksikkönä vuoden 2026 alusta. Kuten hallituksen esityksessä ehdotusten vaikutuksissa esitetään, uuden rahapelilain mukaisen toimiluvanvaraisen rahapelitoiminnan käynnistyessä vuoden 2027 alussa LVV ei ole organisaationa missään tapauksessa kovinkaan vakiintuneessa tilassa tehtävät vastaanottaessaan, vaan käy tuolloin vielä läpi aikaisempaa erittäin mittavaa yhdistymis- ja muutosprosessiaan, sen käytännön toteuttamista ja loppuun viemistä sekä uuden viraston yhden yhtenäisen organisaatio- ja toimintakulttuurin rakentamisen prosessia. Aluehallintovirastot yhtyvät tähän näkemykseen ja tunnistavat haasteen vastaanottaa uusia viranomaistehtäviä uuden viraston alkuvaiheessa.

Ylijohtaja

Merja Ekqvist

Johtaja

Niina Oresmaa

Tämä asiakirja ESAVI/17426/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/17426/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Oresmaa Niina 13.05.2025 10:40

Ratkaisija Ekqvist Merja 13.05.2025 10:40